

บทความปริทัศน์

การวิเคราะห์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ กับการสะท้อนช่องว่างเชิงโครงสร้าง ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

อัมพร เบญจพลพิทักษ์

กรมอนามัย

สุพจน์ อาลีอุสมาน*

กานต์ เจริมพวงผล

กองกฎหมาย กรมอนามัย

วันรับ 5 พฤษภาคม 2569

วันแก้ไข 29 พฤษภาคม 2569

วันตอบรับ 9 มิถุนายน 2569

บทคัดย่อ

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายสำคัญที่ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำกับดูแล และแก้ไขปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อสุขภาพของประชาชน ทว่าในทางปฏิบัติ การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวก่อให้เกิดข้อพิพาทระหว่างประชาชน ผู้ประกอบกิจการ และหน่วยงานของรัฐจำนวนมาก อันนำไปสู่การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเหตุรำคาญ การเพิกถอน และการไม่ต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการ เพื่อสะท้อนปัญหาและช่องว่างเชิงโครงสร้างในการบังคับใช้กฎหมาย ผลการศึกษาพบว่า แม้กฎหมายจะให้อำนาจอย่างครอบคลุมในการคุ้มครองสุขภาพสาธารณะ แต่ก็ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติอันเกิดจากความคลุมเครือของบทบัญญัติ นอกจากนี้ยังพบปัญหาความแตกต่างในการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และการขาดมาตรฐานกลางในการบังคับใช้กฎหมาย ที่สำคัญยังพบความไม่สอดคล้องระหว่างแนวคิดการควบคุมทางสาธารณสุขแบบดั้งเดิมกับหลักกฎหมายมหาชนสมัยใหม่ โดยเฉพาะหลักความได้สัดส่วน และหลักความชอบด้วยกฎหมาย

ผลการศึกษาได้เสนอแนะให้มีการพัฒนาศักยภาพของเจ้าพนักงานท้องถิ่น การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน มาตรฐาน และการปรับปรุงกฎหมายลำดับรองให้มีความชัดเจนเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย และลดข้อพิพาททางปกครองอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ เหตุรำคาญ หลักความได้สัดส่วน กฎหมายปกครอง

*ผู้รับผิดชอบหลัก, ✉ : supojali@gmail.com

An Analysis of the Appeal Committee's Rulings Reflecting Structural Gaps in the Enforcement of the Public Health Act, B.E. 2535 (1992)

Amporn Benjaponpitak

Department of Health

Supoj Ali-usman*

Karn Jernpuangpol

Division of Legal Affairs, Department of Health

Abstract

The Public Health Act B.E. 2535 (1992), serves as a pivotal legislative framework empowering local government organizations to regulate and remediate environmental health issues impacting public well-being. In practice, however, the enforcement of this statute has given rise to numerous disputes among citizens, business operators, and state agencies, culminating in administrative appeals lodged with the Appeal Committee.

This article aims to analyze the Appeal Committee's rulings concerning nuisance control, as well as the revocation and non-renewal of business licenses, to elucidate the structural challenges and gaps in legal enforcement. The findings reveal that while the statute grants comprehensive authority for public health protection, practical impediments persist due to the ambiguity of statutory provisions. Furthermore, the study identifies significant disparities in the exercise of administrative discretion by local officials, coupled with the absence of centralized enforcement standards. Crucially, an incongruity exists between traditional public health control paradigms and modern public law principles, most notably, the Principle of Proportionality and the Principle of Legality.

Consequently, the study recommends enhancing the capacity of local officials, formulating standardized operational guidelines, and refining subordinate legislation to ensure greater clarity. These measures are imperative to elevate enforcement efficiency and sustainably mitigate administrative disputes.

Keywords : Public Health Act B.E. 2535 (1992), Appeal Committee, Nuisance, Principle of Proportionality, Administrative Law

*Corresponding Author, : supojali@gmail.com

1. บทนำ

ปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในชุมชนทวีความซับซ้อนยิ่งขึ้นตามพลวัตของการพัฒนาเมือง และเทคโนโลยี ปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบรูปแบบใหม่ต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน อาทิ มลภาวะทางเสียง กลิ่น ฝุ่นละออง ไปจนถึงความร้อน และแสงสะท้อนจากนวัตกรรมสิ่งปลูกสร้าง พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 จึงเป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่สำคัญในการ

ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาดังกล่าว^[1,2] อย่างไรก็ตาม การใช้อำนาจทางปกครองย่อมกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของเอกชน ส่งผลให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ทำหน้าที่เป็นทั้งกลไกตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย และกระจุกสะท้อนช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติ

2. การทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชน และรักษาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตโดยให้อำนาจปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ หรือก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน^[1,2]

นักวิชาการด้านกฎหมายปกครองได้อธิบายว่า การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นการใช้อำนาจทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพของประชาชนโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการออกคำสั่งให้แก้ไขเหตุรำคาญ การสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข/หยุดกิจการ การพักใช้ใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาต^[3,4] ดังนั้น การใช้อำนาจดังกล่าวจึงต้องอยู่ภายใต้หลักกฎหมายปกครองที่สำคัญ ได้แก่ หลักความชอบด้วยกฎหมาย หลักความได้สัดส่วน หลักความเสมอภาค และหลักการใช้ดุลพินิจโดยสุจริตและสมเหตุสมผล^[5,6,7,8]

สำหรับแนวคิดเรื่อง “เหตุรำคาญ” นักวิชาการด้านกฎหมายการสาธารณสุขเห็นว่าเป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นกฎหมายเชิงป้องกัน (Preventive Law) ซึ่งให้อำนาจ

รัฐเข้าแทรกแซงก่อนที่จะเกิดความเสียหายต่อสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง^[9] อย่างไรก็ตาม การบัญญัติถ้อยคำในลักษณะกว้าง และยืดหยุ่น แม้จะช่วยให้กฎหมายสามารถรองรับปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมได้ แต่ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาความไม่แน่นอนในการตีความ และการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย^[10]

นอกจากนี้ แนวคำพิพากษาของศาลปกครองและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ยังแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการนำหลักกฎหมายมหาชนสมัยใหม่มาใช้ในการตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง โดยเฉพาะหลักความได้สัดส่วน ซึ่งกำหนดให้มาตรการที่รัฐเลือกใช้ต้องมีความเหมาะสม จำเป็น และไม่ก่อให้เกิดภาระแก่เอกชนเกินสมควรแก่เหตุ^[10,11]

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาสำคัญในการบังคับใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในปัจจุบัน มิได้อยู่ที่การขาดอำนาจทางกฎหมาย แต่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการตีความกฎหมาย การใช้ดุลพินิจ และการประยุกต์ใช้หลักกฎหมายปกครองควบคู่ไปกับการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน

3. กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษานี้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ อำนาจทางปกครองภายใต้หลักนิติธรรม (Rule of Law) และหลักกฎหมายปกครองสมัยใหม่ ประกอบด้วย

- หลักความชอบด้วยกฎหมาย (Principle of Legality)
- หลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality)

• หลักการใช้ดุลพินิจทางปกครอง (Administrative Discretion)

• หลักการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะควบคู่กับการคุ้มครองสิทธิของเอกชน

กรอบแนวคิดดังกล่าวถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ เพื่อค้นหา ช่องว่างเชิงโครงสร้างของการบังคับใช้กฎหมาย

4. ผลการศึกษา

จากการศึกษาคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์สามารถจำแนกผลการวินิจฉัยได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ยกอุทธรณ์ และกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

4.1 กรณีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ยกอุทธรณ์

ประกอบด้วยกรณีข้อพิพาทอันเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และบริบทของเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น กรณีเสียงดัง และกลิ่นควันรบกวนจากการทดสอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรองของอาคารสูงไปยังผู้พักอาศัยในอาคารฝั่งตรงข้าม (คำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ 64/2568) กรณีแสง และความร้อนสะท้อนจากแผงโซลาร์เซลล์ของอาคารพาณิชย์ไปยังผู้พักอาศัยในอาคารฝั่งตรงข้าม (คำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ 50/2567) และกรณีการไม่ต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการฟาร์มสุกรเนื่องจาก ระบบบำบัดก๊าซชีวภาพไร้ประสิทธิภาพทำให้มีกลิ่นเหม็นรบกวนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง (คำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ 119/2566)

ผลการวินิจฉัยแสดงให้เห็นว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนภายใต้ नियามของคำว่า “เหตุรำคาญ” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ความท้าทายสำคัญคือ การตีความความหมายของ “มลพิษอื่นใดอันเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ” ซึ่งในทางวิชาการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และนิติวิทยาศาสตร์ หมายถึง ภาวะ

ที่สิ่งแวดล้อมถูกเปลี่ยนแปลงไปจากสภาวะปกติวิสัย (Normal living conditions) จนก่อให้เกิดความเดือดร้อนรบกวนประสาทสัมผัส หรือความรู้สึกต่อสภาวะทางกายและจิตใจ แม้กิจกรรมนั้นจะดำเนินการตามนโยบายส่งเสริมของรัฐ (เช่น การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์เพื่อพลังงานสะอาด) แต่หากค่าความสว่าง (Lux) และการสะท้อนของแสงตกกระทบก่อให้เกิดแสงจ้า และอุณหภูมิความร้อนที่ส่งผลให้ประชาชนในบริเวณใกล้เคียงไม่สามารถใช้ชีวิตในเคหสถานได้ตามปกติวิสัยย่อมถือเป็นการรอนสิทธิและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือในกรณีของมลพิษทางเสียง แม้ผู้ประกอบการจะอ้างว่าดำเนินการในเวลากลางวัน แต่หากผลการตรวจวัดทางวิทยาศาสตร์พบว่า ค่าระดับเสียงรบกวน (Annoyance noise) สูงเกินกว่า 10 เดซิเบลเอ ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ย่อมเข้าองค์ประกอบความผิดฐานก่อเหตุรำคาญตามมาตรา 25 (4) ทันที ^[12]

4.2 กรณีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เพิกถอนคำสั่ง

กรณีตัวอย่างที่สำคัญคือ การเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการฟาร์มไก่ (คำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ 86/2568) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เห็นว่า คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่สั่งเพิกถอนใบอนุญาตที่นั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากขัดต่อมาตรา 60 และ “หลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality)” การใช้ อำนาจทางปกครองที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพในการ

ประกอบอาชีพของเอกชน จำเป็นต้องรักษาสมดุลระหว่าง “การคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ” และ “การสิทธิของเอกชน” โดยมาตรการที่รัฐเลือกใช้ต้องมีความเหมาะสม (Suitability) มีความจำเป็น (Necessity) และได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ (Proportionality stricto sensu) [5,6,7,8] กล่าวคือ ในกรณีที่มีเหตุอันควร เชื่อว่าผู้ประกอบการกระทำผิดเงื่อนไข กฎหมาย ได้ออกแบบมาตรการบังคับทางปกครองไว้เป็นลำดับขั้น ได้แก่ การออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข การสั่งให้หยุดดำเนินกิจการชั่วคราว (มาตรา 45) และการสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(มาตรา 59)^[3] การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นข้ามขั้นตอนไปใช้ มาตรการขั้นเด็ดขาดคือ “การเพิกถอนใบอนุญาต” ทั้งที่ผู้ประกอบการมิได้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตมาก่อน 2 ครั้ง หรือมิได้ก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของ ประชาชนในระดับวิกฤต ถือเป็นการใช้ดุลพินิจที่เกินความ จำเป็น [11,13] ก่อให้เกิดความไม่สมดุลอย่างร้ายแรงระหว่าง ประโยชน์สาธารณะที่ต้องการระงับกลิ่นเหม็นกับสิทธิของ ผู้ประกอบการที่ต้องสูญเสียอาชีพ และทรัพย์สินมหาศาล [13] คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ใช้อำนาจเกินขอบเขตและ ต้องถูกเพิกถอนในชั้นอุทธรณ์

5. การวิเคราะห์ช่องว่างเชิงโครงสร้างของกฎหมาย

จากผลการศึกษาคำวินิจฉัยคณะกรรมการพิจารณา อุทธรณ์สามารถวิเคราะห์ช่องว่างเชิงโครงสร้างที่เป็น อุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายในเชิงรูปธรรมได้ดังนี้

5.1 ช่องว่างด้านความชัดเจนของบทบัญญัติ

การบัญญัติความหมายของ “เหตุร้ายกาจ” ตาม มาตรา 25 ในลักษณะกว้างและยืดหยุ่น แม้จะมีข้อดี ในการครอบคลุมมลพิษอุบัติใหม่ แต่กลับสร้างความ ไม่แน่นอนทางกฎหมาย (Legal Uncertainty) ยกตัวอย่าง เช่น กรณีแสงสะท้อนจากแผงโซลาร์เซลล์ที่กฎหมาย แม่บทไม่ได้ระบุถึง “มลพิษทางแสงทัศนียภาพ” ไว้อย่าง ชัดเจน ทำให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นขาดมาตรวัดทาง วิทยาศาสตร์ หรือเกณฑ์มาตรฐาน (Threshold) ที่เป็น รูปธรรมในการวินิจฉัยว่า ความสว่างระดับใดจึงจะถือว่า “เป็นอันตรายต่อสุขภาพ” ส่งผลให้เกิดข้อพิพาทและ การใช้ดุลพินิจที่คลุมเครือ

5.2 ช่องว่างระหว่างสมรรถนะ และอำนาจตาม กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการ สาธารณสุข พ.ศ. 2535 เรียกร้องทักษะที่บูรณาการทั้งมิติ “นิติศาสตร์” และ “วิทยาศาสตร์สุขภาพ” ยกตัวอย่างเช่น กรณีการเพิกถอนใบอนุญาตฟาร์มไก่ สะท้อนให้เห็นว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่นระดับปฏิบัติการยังมีข้อจำกัดด้าน องค์ความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับ “หลักวิธีปฏิบัติราชการทาง ปกครอง” การรวบรวมพยานหลักฐาน และการใช้ดุลพินิจ

ตามลำดับชั้นความร้ายแรงของมาตรการบังคับทาง ปกครอง จึงเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้คำสั่งถูกเพิกถอน ในชั้นอุทธรณ์ หรือชั้นศาลปกครอง [9,11]

5.3 ช่องว่างของระบบมาตรฐานกลาง

ปัจจุบันยังขาดคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOPs) หรือแนวทางการใช้ดุลพินิจที่เป็นเอกภาพระดับประเทศ ยกตัวอย่างเช่น กรณีการตรวจวัดกลิ่นจากฟาร์มสุกร ที่แต่ละท้องถิ่นใช้มาตรวัดเชิงความรู้สึก (Subjective judgment) ที่แตกต่างกัน การขาดเกณฑ์มาตรฐานทาง วิทยาศาสตร์ที่ใช้เป็นหลักอ้างอิงตรงกันทั่วประเทศ ทำให้ เกิดความสับสนในการบังคับใช้กฎหมาย กระทั่งต่อหลัก ความเสมอภาค [11,12] และยากต่อการทำคำให้การเพื่อต่อสู้ ในชั้นศาล

5.4 ช่องว่างระหว่างกฎหมายเฉพาะ และหลัก กฎหมายมหาชนสมัยใหม่

ใช้อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นยุคใหม่ไม่อาจ ยึดติดเฉพาะตัวบทแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แต่เพียงมิติเดียว ทว่าต้องบูรณาการร่วมกับ หลักสิทธิมนุษยชน หลักสิทธิชุมชน และข้อกำหนดของ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง [11,12] เช่น กฎหมายควบคุมอาคาร ผังเมือง และสิ่งแวดล้อม การมองข้ามการบูรณาการมิติ กฎหมายมหาชนนี้ นำไปสู่การจัดทำคำสั่งทางปกครองที่ ขาดความสมเหตุสมผล และสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิ ของเอกชน

6. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (Policy Recommendations)

เพื่อให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักนิติธรรม และสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนกับการรักษาสิทธิของเอกชน คณะผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังนี้

1) การบูรณาการหลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์เข้าสู่กฎหมายลำดับรอง: กรมอนามัยควรผลักดันให้มีการปรับปรุงกฎกระทรวง หรือออกประกาศกระทรวงเพื่อกำหนด “ค่ามาตรฐานความทนได้ (Tolerance Limits)” ในกรณีเหตุรำคาญรูปแบบใหม่ เช่น กำหนดค่าความสว่าง (Lux) และองศาการตกกระทบของแสง หรือค่ามาตรฐานกลิ่น เพื่อให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีกรอบเกณฑ์ทางวิชาการ (Scientific thresholds) ที่ชัดเจนในการใช้ดุลพินิจ

2) การจัดทำ “คู่มือมาตรฐานการออกคำสั่งทางปกครองด้านสาธารณสุข” ระดับชาติ: ควรจัดทำแนวปฏิบัติ (SOPs) ที่ผนวกหลักวิชาการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเข้ากับขั้นตอนตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อย่างเป็นรูปธรรม โดยระบุเงื่อนไขการเลือกใช้มาตรการจากเบาไปหาหนัก (Step-by-step enforcement) เพื่อป้องกันการออกคำสั่งที่ขัดต่อหลักความได้สัดส่วน

3) การยกระดับสมรรถนะบุคลากรท้องถิ่นแบบสหวิทยาการ: พัฒนาหลักสูตรการอบรมเจ้าพนักงาน

ท้องถิ่นที่เข้มข้น ครอบคลุมทั้งเทคนิคการตรวจวัดมลพิษด้วยเครื่องมือวิทยาศาสตร์ การเขียนคำสั่งทางปกครองที่สอดคล้องกฎหมาย และการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อจัดทำคำให้การในชั้นศาลปกครอง

4) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลบรรทัดฐานทางกฎหมาย (Legal Precedent Database): จัดตั้งแพลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ส่วนกลางที่รวบรวม “คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์” และ “คำพิพากษาศาลปกครอง” ที่เกี่ยวข้องกับอนามัยสิ่งแวดล้อม พร้อมบทวิเคราะห์ทางกฎหมาย เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทั่วประเทศใช้เป็นบรรทัดฐาน (Jurisprudence) ในการเทียบเคียง และลดความคลั่งในการใช้ดุลพินิจ

5) การส่งเสริมกลไกการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางสาธารณสุขก่อนกระบวนการทางปกครอง: ส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการไกล่เกลี่ย (Mediation) ในระดับชุมชน สำหรับกรณีข้อพิพาทที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรง เพื่อลดปริมาณคดีเข้าสู่ชั้นอุทธรณ์ และชั้นศาล และรักษาสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้ประกอบการและชุมชน

7. บทสรุป

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่สะท้อนปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายในระดับท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสำคัญมิได้อยู่ที่การขาดอำนาจตามกฎหมาย แต่เกิดจากช่องว่างเชิงโครงสร้างหลายประการ ได้แก่ ความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติ ความแตกต่างในการใช้ดุลพินิจ การขาดมาตรฐานกลาง และความจำเป็นในการปรับตัวให้

สอดคล้องกับหลักกฎหมายมหาชนสมัยใหม่

ดังนั้น การยกระดับประสิทธิภาพของการบังคับใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานการสร้างมาตรฐานกลางในการบังคับใช้กฎหมาย และการพัฒนาไกล่เกลี่ยทางกฎหมายให้สามารถคุ้มครองทั้งประโยชน์สาธารณะและสิทธิของประชาชนได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

1. กรมอนามัย. คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. กรุงเทพมหานคร: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข; 2538.
2. กรมอนามัย. คู่มือเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: กองกฎหมาย กรมอนามัย; 2566.
3. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา; 2568.
4. โกวิท พวงงาม. กฎหมายปกครองว่าด้วยองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน; 2564.
5. นันทวัฒน์ บรมานันท์. กฎหมายปกครอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน; 2565.
6. พิษณุ หัตถสงเคราะห์. หลักกฎหมายปกครองและการควบคุมฝ่ายปกครอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน; 2563.
7. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. กฎหมายมหาชน เล่ม 3 : ที่มาและนิติวิธี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม; 2558.
8. วรเจตน์ ภาคีรัตน์. กฎหมายปกครอง ภาคทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติราษฎร์; 2564.
9. ชาญชัย แสงศักดิ์. กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน; 2565.
10. สำนักงานศาลปกครอง. รวมหลักกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลปกครอง; 2565.
11. สำนักงานศาลปกครอง. หลักกฎหมายปกครองและแนวคำพิพากษาศาลปกครอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลปกครอง; 2563.
12. สำนักงานศาลปกครอง. แนวคำพิพากษาศาลปกครองเกี่ยวกับการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลปกครอง; 2567.
13. สำนักงานศาลปกครอง. หลักความได้สัดส่วนกับการใช้อำนาจทางปกครอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลปกครอง; 2566.